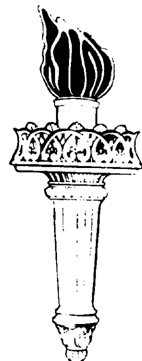
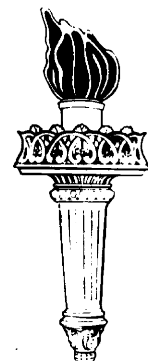
The Byelorussian Times

ЧАС
Двумоўны беларускі
часапіс у З.Ш.А.

No.4 P.O. Box 141, Whitestone, N.Y. 11357 July 1976

On the 200-th Anniversary of American Independence

1776 1976

LIBERTY AND JUSTICE FOR ALL!

For two hundred years American liberty and freedom have been exemplary to the whole world and have been envied by all of the oppressed peoples. Many of these people came to the United States, including about two million immigrants from Byelorussia, and they have contributed greatly to the growth and prosperity of this nation.

Now, as we enter the third century of American existence as a nation, disarray and weakness of policy are sometimes apparent as the United States tries to cope with responsibilities which have grown to global dimensions and the best interests of the United States have become inseparable from the best interests of other nations of the world.

Looking toward the future, we have faith and ultimate confidence in the United States, but we also believe that the United States cannot achieve ultimate security until it has played a major role as the world's most powerfull and most free nation in creating a world of nations as free as is the United States of America.

President Ford proclaims Captive Nations Week in the U.S.

President Ford's Captive Nations Week Proclamation of 1976 is printed below in full with this one comment: It would have been fitting indeed if the Captive Nations Week Proclamation, which commemorates "Captive Nations", had mentioned by name who these Captive Nations are. One should not have to be forced to look for a copy of the Joint Congressional Resolution of 1959, which has established the Captive Nations Week in the U.S., to get this information. Furtheremore, the list of the Captive Nations has been altered and increased since 1959, and it would have been reassuring if the President had demonstrated that today, at the time when the State Department follows a policy of accomodation with Moscow, his interpretation of the Captive Nations has been unaffected by the present U.S. policy and a misconception of treating the Soviet Union as a "single nation".

CAPTIVE NATIONS WEEK
PROCLAMATION 1976

By the President of the United States
Gerald R. Ford

This year we mark the beginning of our third century as an independent nation. Two hundred years ago our Declaration of Independence declared that "all men are created equal." It did not say "all Americans", but embraced all men everywhere. Throughout our history we have repeatedly demonstated our conviction and our concern that men and women throughout the world should share the full blessing of liberty.

As we celebrate our Bicentennial it is important that we let the world know that America still cares, that the torch in the Statue of Liberty still burns brightly. The world should know that we stand for freedom and independence in 1976 just as we stood for freedom and independence in 1776.

For two centuries the fundamental basis of American policy toward other nations has remained unchanged. The United States supports the aspirations for freedom, independence and national self-determination of all peoples. We do not accept foreign domination over any nation. We reaffirm today this principle and policy.

The 86-th Congress by a joint resolution approved July 17, 1959 (73 statute 21212) authorized and requested the President to proclaim the third week in July each year as the Captive Nations Week.

Now, therefore, I, Gerald R. Ford, President of the United States of America, do hereby designate the week beginning July 18, 1976, as Captive Nations Week.

I call upon the people of the United States to observe this week with appropriate ceremonies and activities, and I urge rededication to the aspirations of all peoples for self-determination and liberty.

In witness whereof, I have hereunto set my hand this second day of July in the year of Our Lord nineteen hundred and seventy-six, and of the independence of the United States of America the two hundredth.

Gerald R. Ford

Captive Nations Week in New York

The 18-th annual Captive Nations Week was officially opened in New York City on Sunday morning, July 11 1976, in St. Patrick's Cathedral by special services dedicated to the victims of the Sino-Russian Communism.

Participants in the program, many clad in colorful national costumes, proceeded down the Fifth Avenue to the Cathedral in a silent procession with each group carrying its national flag, banners and placards.

The organizers of this year's Captive Nations observance were the *Captive Nations Week Committee of New York, Americans to Free Captive Nations,* and the *American Bicentennial Committee for the Independence of the Captive Nations.* Among the many nations represented on the Committee were: Azerbaijan, Bulgaria, Byelorussia, Nationalist China, Cossakia, Croatia, Cuba, Estonia, Germany, Latvia, Lithuania, North Caucasus, Rumania, Turkestan, and the Ukraine.

Following the church services, most participants went to the Statue of Liberty for a rally and a Bicentennial Salute to the Heroic Peoples of the Captive Nations. Thousands of people came to the rally to hear prominent speakers and to enjoy a program of folk music and dance. The Byelorussian songs and dances were very well received by the audience.

On the Statue of Liberty Island, Congressman Mario Biaggi (left) and Mayor Richard J. Daley of Chicago look on as Mayor Abraham D. Beame of New York reads his Captive Nations Proclamation.

Dr. Lev Dobriansky from the National Captive Nations Committee, read President Ford's Captive Nations Week Proclamation. Other speakers included Abraham D. Beame, Mayor of the City of New York, Richard J. Daley, Mayor of Chicago, Senator James Buckley of New York, Congressman Mario Biaggi of New York, a personal representative

continued on page 3

The Byelorussian Times
ЧАС
P.O. Box 141, Whitestone
New York 11357, U.S.A.
A Byelorussian Newspaper
Published six times a year
Publisher,
Dr. Roger Horoshko
Subscription $5 per year
„ЧАС"
Двумоўная
беларуская газэта
Выходзіць 6 разоў на год
Выдавец,
Др. Р. Гарошка
Падпіска 5 даляраў на год

NRHG(N)C Convention calls for:

IMMEDIATE DISMISSAL OF HENRY KISSINGER
SWIFT ABANDONMENT OF THE "POLICY OF DETENTE"
A POLICY OF LIBERATION OF ALL NATIONS OF THE USSR AND THE SATELITE WORLD
DISMISSAL OF HELMUT SONNENFELDT
BYELORUSSIAN BROADCASTS BY THE VOICE OF AMERICA

The Sixth Annual Convention of the National Republican Heritage Groups (Nationalities) Council was held in Philadelphia, Pa., on May 21 and 22, 1976. The Byelorussian-American Republican Federation was represented by Dr. Vitaut Kipel, Dr. R. Horoshko, and Miss R. Stankievich.

The first day of the Convention was devoted to various committee meetings, a luncheon and a reception honoring Dr. Myron B. Kuropas, the Special Assistant to the President for Ethnic Affairs, and Mitchel P. Kobelinski, the Administrator of the Small Business Administration.

The main session of the Convention was opened on the second day by Congressman Edward J. Derwinski, Chairman of the National Republican Heritage Council. This was an off-election year for the Council, and the item of most concern to the delegates was the American presidential election and the policy the president should follow. It was generally agreed that whatever influence the Council and the Nationalities may have on the Republican Party will be best realized by a wide distribution of resolutions adopted at this Convention.

The Resolutions and Policy Committee, chaired by Mr. Voldemars Korsts, proposed an excellent set of resolutions which were unanimously adopted by the Convention. Resolutions of most interest to our readers are summarized below:

1) A demand for an immediate dismissal of Dr. Henry Kissinger as the Secretary of State, whose concepts of diplomacy and foreign policy have not only failed to obtain desired objectives, but have given rise to a series of minor and major foreign policy setbacks.

2) A call for the swift abandonment of the so-called "policy of detente" which has only served to benefit the Soviet Union and other agressor nations.

3) A call for the return to the traditional American foreign policy based on the concepts of diplomacy in morality – a policy which would aspire to the liberation of the once-free nations of the U.S.S.R. and its Satelite World and would advocate a swift return to all proprietor peoples of their patrimony – their historical territories held illegally by invader nations. Thus the territories of Albania, Western Armenia, Azerbajian, Bulgaria, Byelorussia, Cossakia, Croatia, Cuba, the Czechs and the Slovaks, East Germany, Estonia, Georgia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland, Rumania, Russia, Serbia, Slovenia, Ukraine, and other nations must be returned to their historically parental peoples.

4) A call for the dismissal of Helmut Sonnenfeldt, a Counselor of the Department of State, who proposed that the "inorganic", unnatural relationship between Moscow and Eastern Europe should be converted to an "organic relationship" – something which would amount to the complete abandonment of the captive peoples of Eastern Europe.

5) A call for the establishment of a Voice of America program in the Byelorussian language. Byelorussians in the USSR and Poland represent the third largest nationality group in the Soviet sphere, and their exclusion from the eight Soviet languages used by the Voice of America is nothing other than a case of pure discrimination.

Senator Charles Percy of Illinos (left) with Dr. R. Horoshko during a luncheon at the Convention in Philadelphia.

Anti-Byelorussian policy at the Voice of America

MISUSE OF PUBLIC FUNDS AT THE VOICE OF AMERICA

Voice of America, the United States Information Agency (USIA), and the United States Department of State continue to ignore the long-pressed demands of the Byelorussian Americans to include Byelorussian language programs in the Voice of America broadcasts to Eastern Europe. Over the years, these demands were continually being made by the various Byelorussian-American organizations in the U.S., and more recently, every annual convention of the National Republican Heritage Groups has unanimously adopted resolutions demanding Byelorussian programs at the Voice of America. We now have a wide multi-national support for the Byelorussian programs at the Voice of America. Yet, responses to these demands by the bureaucrats of the agencies cited, indicate clearly an existence of an official policy of *discrimination* against the Byelorussian people primarily at the State Department which is responsible for the over-all policy of the Voice of America.

It should be pointed out that no high administration official, such as the President or Vice President of the United States, has ever taken a personal interest in the matter, although requests for such personal intervention have been made to several Presidents and Vice Presidents. Earlier this year, there has been a personal request made to President Ford, but he passed the matter on to Congressman Derwinski, taking no action himself, and apparently the matter ended there. Generally however, other such requests were routinely referred to the lower-echelon bureaucrats, the so-called "bottlewashers" as they are known in the contemporary Washington lexicon, whose replies were usually full of generalities, inacuracies, and showed a general lack of understanding of Byelorussian affairs.

Congressman Lester L. Wolf of New York was perhaps the most helpful of all by arranging a series of exchanges between the Byelorussian-American Association and an USIA official Mr. Edward Hidalgo. These exchanges ended in 1974 when the Voice of America "ran out of money for Byelorussian programs".

The prevalent arguments, as given by the bureaucrats against Byelorussian programs at the Voice of America, include: (1) Byelorussian language is "closest to Russian" and (2) Byelorussian people "understand Russian" and therefore can listen to the Russian programs. Such archaic thinking about the Byelorussian language is of course common among the uninformed Americans, and unfortunately among the bureaucrats who should know better – simplisticly they think that since the words Byelorussia and Russia sound similar, so should the two languages. The reality is just the opposite – the Byelorussian language is not even close to the language of its oppressors. With regard to the second point, all peoples of the USSR and its Satelites more-or-less understand Russian because of the long-standing russification programs in the USSR and because Russian is a mandatory second language in *all of the Soviet dominated Eastern Europe*. However, if this were a valid reason for excluding Byelorussian programs from the Voice of America, then there would be no need for the Voice of America to use eight Soviet languages as it currently does – Russian alone would suffice in all American broadcasts to all of the Eastern Europe, and America then would become Moscow's partner in its russification drive.

Such offensive references to Byelorussia and the Byelorussian people are incapable of being defended, and when the bureaucrats are confronted with counter-arguments, they *always* cite their final and decisive argument that "there is no money for Byelorussian programs". The responses of "no money" came during both the good and bad economic times, including the "boom years", so that the credibility of this response is exactly zero.

Particularly offensive replies to our demands (known to this writer) have come from Mr. Edward Hidalgo (USIA), Mrs. Margita E. White (U S I A), Mr. Jack F. Matlock (State Department) and Robert H. Leeper (USIA) who generally attempted to teach us, the Byelorussian people, of our own language and how the Voice of America services in other languages should satisfy us. Mr. Hidalgo went even further to discredit the Byelorussian people; he quoted and misquoted Soviet statistics in his efforts to minimize the importance of the Byelorussian nation and the magnitude of the Byelorussian population. Soviet statistics regarding the status of the non-Russian nations of the USSR are circumspect in the first place, because they reflect, and are the product and the instrument of Moscow's russification and de-nationalization programs.

The bureaucrats' spurious and inept explanations of the anti-Byelorussian policy cannot conceal the primary reason for their discriminatory practice at the United States' propoganda center, that is the existence of a de-facto United States policy of not offending Moscow whenever possible. It is no secret on the Capitol Hill that the United States, especially in the current aurora of detente, strongly avoids criticizing or offending Moscow in any way. Indeed, as far as the content of the Voice of America programing is concerned, currently it is difficult, if at all possible, to find any scripts substantially critical of the Soviet Union. No doubt the very act of initiation of Byelorussian programs at the Voice of America would severely "offend" Moscow. Broadcasts to the smaller nations of the USSR, of course, do not offend Moscow as much, and it is noteworthy that the broadcasts to seven non-Russian nations of the USSR do not include Byelorussian, the second largest non-Russian nationality in the Soviet sphere. Ukrainian broadcasts exist, but Ukrainians have a

continued on page 4

Sonnenfeldt 'essentially' admits to Sonnenfeldt Doctrine

BUT CRIES OF MISINTERPRETATION

On April 12, 1976 the House Subcommittee on International Security and Scientific Affairs held hearings on the question of the so-called "Sonnenfeldt Doctrine" at which Mr. Helmut Sonnenfwldt was the only witness.

Mr. Sonnenfeldt admitted that the "unofficial" memorandum printed by the *New York Times* on April 6, was an "essentially reasonable summary of my remarks" – remarks which have become known as the "Sonnenfeldt Doctrine". In this memorandum Mr. Sonnenfeldt deolores that the "Soviets' inability to acquire loyalty in Eastern Europe is an unfortunate historical failure, because Eastern Europe is within their scope and area of natural interest. It is doubly tragic that in this area of vital interest and crucial importance it has not been possible for the Soviet Union to establish roots of interest that go beyond sheer power." With regard to the last two sentences, Congressman Frank Annunzio (D.–Ill.) has submitted a statement into the record of the hearings in which he states: "Mr. Chairman, if the above quotation is true (Mr. Sonnenfeldt admits that it is 'reasonable') then I am afraid that the American people can only conclude that a 'sell-out' of Eastern European peoples to their brutal Communist overlords is underway in the highest levels of the American Government. How Sonnenfeldt can feel pity for the Soviet Union and their difficulties in maintaining their colonial subjugation is simply beyond comprehension."

SONNENFELDT PLANS FOR AN "ORGANIC" RELATIONSHIP BETWEEN MOSCOW AND EASTERN EUROPE FOR THE NEXT HUNDRED YEARS

The *New York Times* memorandum further states: "With regard to Eastern Europe, it must be our long term interest to influence events in this area so that they will not sooner or later explode, causing World War III. This inorganic, unnatural relationship is a far greater danger to world peace than is the conflict between East and West. .....So it must be our policy to strive for an evolution that makes the relationship between the Eastern Europeans and the Soviet Union an organic one. ....the (this) process would remain inevitable within the next hundred years."

With regard to the term "organic relationship" or union, Congressman Annunzio also poses a question to Dr. Henry Kissinger, asking: "Does this mean that the U.S. Department of State is now pushing for a Polish, East German, Czech, Hungarian, Rumanian, Bulgarian, Yugoslav, and Albanian 'organic union' like the 'organic union' now being experienced by the Baltic States, Byelorussia, Ukraine, and all the other non-Russian peoples being oppressed and russified by their Soviet conquerors as the so-called 'Soviet Socialist Republics'?" Although the State Department will no doubt deny such a policy, in view of Sonnenfeldt's statements, the *actual* United States policy in Eastern Europe is most disturbing.

Reviewing the memorandum printed in the *New York Times*, which Mr. Sonnenfeldt admits is "essentially correct", it is difficult to comprehend how he can face a Congressional committee and calmly say that he was misinterpreted and misquoted by the press. Yes, he says that he said those (or "essentially" those) words, but they meant something entirely different in the context of the discussion in which they were used. Yet, he refuses to tell us exactly what that context was, because, under the pretext of the principle of confidentiality, he refuses, or maybe is ashamed to, produce the official memorandum of the discussion. It is, however, the committee's opinion, that the "unofficial" memorandum is accurate and complete. It appears now quite certain that there never was any misunderstanding of Sonnenfeldt's words, and that he did advocate Soviet hegemony over Eastern Europe.

The Congressional committee ended its investigation with the following analysis: "..the importance of Eastern Europe to U.S. national security is too crucial to leave to the amorphous process of a one- or two-man (reference to Kissinger and Sonnenfeldt) fogeign policymaking process. Above all, U.S. foreign policy cannot deal capriciously with the lives and freedom of millions of people. Nor can this Nation or the world tolerate a vaporous foreign policy born of misunderstanding and confusion."

A PRAYER FOR BYELORUSSIA IN THE U.S. CONGRESS

On April 6, 1976, commemorating the Byelorussian Independence Day, the Very Rev. Father Vasil Kendysh of the Byelorussian Autocephalic Orthodox Church, delivered an opening prayer in the U.S. House of Representatives. Shown in the photograph, from left to right, are: Congressman Jack Kemp, Father Kendysh, Speaker Albert, and the Chaplain, Rev. Edward. G. Latch.

Captive Nations Week in N.Y.

continued from page 1

of George Meany of the AFL-CIO, Dr. Ku Cheng Kang, Honorary Chairman of the World Anti-Communist League and former president of the Nationalist China Legislature, and Tran Van Don of South Vietnam.

All speakers, in one form or another, denounced the current administration policies of detente, the Helsinki Agreement and the Sonnenfeldt Doctrine. Congressman Mario Biaggi in succintly summarizing these views said: "Detente was a disaster, Helsinki was a betrayal" and to this extent "our government has failed us", but "no people shall remain captive forever." The prominent American labor leader, George Meany, through his representative at the rally, called the current Kissinger-Ford policies a "policy of appeasement."

The opening of the Democratic National Convention on the following day in New York, and the celebration of the American Bicentennial the week before, contributed greatly to make this year's observance of the Captive Nations Week the huge success that it was.

Byelorussian folk-dancers performing at the Captive Nations Week rally on the Liberty Island.

State Department - deficient in fundamentals

The following is taken from Dr. Lev Dobriansky's address to the American people for the observance of the 1976 Captive Nations Week. Congressional Record, July 2, 1976, No. 106, Vol. 122.

...Another, even more fundamental example of confusion is seen in another top State Department official (Winston Lors) interpreting the USSR as a nation/state while Vice President Rockefeller imputes an imperial structure to what is actually an empire/state. For the former, the USSR and the U.S. "have competing national interests," and as director of the policy planning staff in the Department of State, he doubtlessly must wield considerable influence with such misconceptions. How deficient and backward the Department of State is with regard to basic fundamentals is further revealed in a current publication of the department (*U.S. Foreign Policy*, Jan. 1976, p.20) which under the caption of "Relations with the Soviet Union" states that, "for the first time in history, two nations have the capacity to destroy mankind," i.e. the USSR and the U.S. With such ruling misconceptions on the USSR, Moscow need scarcely fear any imaginative and winning diplomacy on our part.

In "just telling it like it is," Vice President Rockefeller has added to our foreign policy confusion with some fundamental truths that have consistently been embodied in the Captive Nations Week Resolution but have been buried by detente. During his goodwill tour of West Germany, he frankly stated, "The era of old world imperialism has gone, and yet we find ourselves faced with a new and far more complex form of imperialism, a mixture of Czarism and Marxism with colonial appendages." Actually, there is nothing new about traditional Russian imperialism, whether Czarist or Marxist, and its projections into Asia, the Mideast and the New World have able precedents in the past. The span of the Czarist Russian Empire roughly coincides with that of the USSR today, but the Soviet Russian Empire includes not only the USSR but areas beyond, in Central Europe, Asia and the Caribbean.

The important aspect about the Rockefeller statememt is that basically it supports the method and content of genetical captive nations analysis, and distinguishes itself from the gross misconceptions shared by many State Department officials. The paramount significance of this is that the former allows for a new ethnographic dimension in our foreign policy whereas the latter conceptually precludes it and falsely makes out of the empire/state of the USSR a nation/state, which is one of the many illusions in the policy of deleted detente. This point on a new ethnographic dimension cannot be too strongly emphasized because it is the foundation of an alternative policy to that pursued now.

Language change resisted

SOVIET GEORGIA FIGHTS FOR ANCIENT TONGUE

Moscow is pushing efforts to increase the knowledge of Russian among the non-Russian peoples of the USSR.

According to the Soviet census of 1970 almost half of the Byelorussians said Russian was their second language and they spoke it fluently. Among Latvians 45% said they spoke fluent Russian; for the Tatars it was more than 60%. Among the Ukrainians, more than 36% declared that they were fluent in Russian. However, according to reliable sources, these figures are inflated to show unrealistically high success of the russification programs. In relative terms they are probably more meaningfull. The fact that in 1970 most non-Russian Soviet Republics decreed that all textbooks in institutions of higher learning were to be in Russian, tends to confirm the assertion that in the 1960's the russification goals were not realized "necessitating" Moscow's additional prodding in that direction.

It seems, however, that among the larger national republics russification lagged behind the most in Georgia where only 21.3% of the people were reported to have a working knowledge of Russian, and where the decree mandating the exclusive use of Russian in institutions of higher learning was issued only last year.

Georgians consider their ancient tongue with its own alphabet superior to Russian. Rare are the Georgians who speak or consent to understand Russian if they do not have to. Even Russians living in Georgia often speak Georgian.

Georgian intellectuals were up in arms against the new decree. At the Eighth Georgian Writers Congress on April 23, Revad Dzhaparidze, an avant-grade writer, delivered an impassioned speech in defense of the Georgian language. He called the decree anti-Leninist and unconstitutional. In defense of the unique character of Georgian language he quoted Georgian philologist Niko Marr, to whom Stalin devoted his last book.

Georgian Minister of Higher Education was booed when he tried to speak. Even Mr. Shevardnadze, Georgia's first party secretary, got a raucous reception. The purpose of the decree, he said, was not russification but was purely practical — "to enable Georgians to participate more effectively in the building of socialism throughout the Soviet Union."

Other national republics affected by the decree are Azerbaijan, Uzbek, Turkmen, and Kirgiz.

Support for Senator Buckley

NEW YORK STATE REPUBLICAN HERITAGE GROUPS UNANIMOUSLY ENDORSE SENATOR BUCKLEY

Following the press conference, Senator Buckley (left) poses with Mr. Alexander Mickievich of the Byelorussian-American Republican Club of New York.

On July 17, 1976, at the offices of *Friends of Jim Buckley* in New York, U.S. Senator James L. Buckley (R.-C., N.Y.) held a press conference for the leaders of more than thirty heritage groups and the ethnic press. The press conference was attended by representatives of the Byelorussian-American Republican Club of New York and by this correspondent of the *Byelorussian Times*.

Mr. Michael Sotirhos, Chairman of the New York State Republican Heritage Groups (Nationalities) Council, announced a unanimous decission by the member organizations to support the Senator in his re-election campaign.

In his speach and the following question and answer period, Senator Buckley re-affirmed his strong support for the rights of the captive nations, their aspirations of liberty and independence. The Senator said that he had urged President Ford *not* to sign the Helsinki Agreement, which today is generally viewed as a sell-out of the captive nations by the U.S. The Senator also believes that as long as the Secretary of State, Henry Kissinger, remains in office, he will be an "albatross around the neck of President Ford", meaning that Kissinger may, or will drag the President down to defeat in the November elections. Mr. Buckley's views on detente and the general U.S. policy toward Eastern Europe essentially coincide with the policy propogated by *The Byelorussian Times*, which are realistically the only views acceptable to the captive nations.

After the press conference, a picnic and fundraiser was held in Mount Vernon, N.Y., at the home of Mr. Walter S. Szczesniak of the Polish-American Republican Club. The picnic was attended by many members. of the Heritage Groups, by Senator and Mrs. Buckley, by Mayor Mortinelli of the City of Yonkers, and by members of the press. At the picnic, the Senator spoke informally with nearly everyone present. Among other things, the Senator discussed the problem of sending packages to the Soviet Union, and some specific problems of the Byelorussian-American community.

At the time when the U.S. foreign policy is being made in secret by one or two ranking State Department officials who advocate "organic union" with Moscow and who bestow upon the Soviet Union the status of a "nation", it is refreshing to note that the *elected* officials, such as Senator Buckley, are still responsive to the people, particularly the "ethnic" Americans. Senator James L. Buckley stands out as an exceptionally good man who deserves your whole-hearted support.

Dr. R. Horoshko

ANTI-BYELORUSSIAN POLICY

Continued from page 2

large and vocal group in the United States. On the other hand, the Byelorussian community in the U.S., although also basically large, is for the most part passive, leaving a much smaller active group which does not normally stage massive demonstrations and protests. This fact must make the State Department and the Voice of America feel fairly secure with their anti-Byelorussian policy, and no doubt they will continue with this policy until they are *forced* to abandon it. Their past performance indicates that they will not give up the anti-Byelorussian policy willingly. And yet, the avowed purpose of the Voice of America is to inform the people of the world, including those in the Soviet Union, of the American position in the world...

In any event, concerned Americans of Byelorussian descent as well as all Americans should express their revulsion toward the petty anti-Byelorussian policy consciously propogated by the Voice of America, the United States Information Agency and the State Department by informing their Representatives and Senators of the obvious misuse of public funds. Congress does not appropriate taxpayers' monies for discriminatory use at the whim of non-elected bureaucrats. Perhaps it is time for a Congressional review of the purposes of the Voice of America and a determination of who is responsible for setting the anti-Byelorussian policy.

Dr. R. Horoshko

Будаўніцтва ў Б.С.С.Р.

Як падае Элізабета Понд, карэспадэнтка *The Christian Science Monitor* на балонках сваёй газэты, ад 1-га красавіка 1976 г., паложаньне будаўніцтва ў БССР ёсьць вельмі цяжкім. Нягледзячы на пэрспэктывы на лепшае, як цьвердзіць афіцыйная савецкая прэса, сяньняшні стан будаўляной гаспадаркі ў БССР ёсьць зусім благім.

Спя. Э. Понд зьвярнула, ў першую чаргу, ўвагу на павольны тэмп будаўніцтва ў БССР. У сярэднім, напрыклад, ад часу зацьверджаньня праекту будовы, да часу яго поўнага заканчэньня, трывае ад сямі да васьмі гадоў, тагды як ў ЗША гэткія будаўляныя аб'екты патрабуюць да поўнага заканчэньня ад поўгода да аднаго з палавінай года.

Бывае й так, што з будаўляных аб'ектаў, яшчэ незаконачаных, забіраюць брыгады рабочых ды пераворзяць на іншыя — новыя. Здаецца што незаконачаныя прамысловыя будынкі, пасьля 7-8 гадовага перарыву ў рабоце, выглядаюць як старасьвецкія руіны, якія застаюцца назаўсёды незаконачанымі (Рэд. *ЧАС*). Спя. Э. Понд даведалася, што ўсе катэгорыі будынкаў фінансуюцца з дзяржаўных фондаў; каштарысы на працягу васьмі гадоў падвойваюцца, а таму зьяўляюцца прадпрыемствамі дэфіцытнымі.

Іншымі нэгатыўнымі й галоўнымі прычынамі ўсіх сыстэмаў Савецкага будаўніцтва ёсьць: нізкія нормы грашавых асыгнаваньняў, недахоп будаўляных матар'ялаў, благі транспарт, нізкая якасьць матар'ялаў і атсутнасьць сынтэтычных і абліцоўвачных матар'ялаў (Рэд. *ЧАС*).

М. Г.

THE MINSK INCIDENT

On March 22 the *New York Times* published a report on the American exhibition which has toured several Soviet cities. It described how things went in Minsk, the capital of Byelorussia, whence I recently came to the United States.

As the correspondent of the *New York Times* writes, the worst reception at the exhibition was accorded in my native city of Minsk. I understand the feelings of the American guides, but during the short time I have spent in America my observation is that in their judgement of American-Soviet relations Americans are not guided by their emotions for the most part but evaluate situations soberly and objectively. I would like, therefore, to see a sober evaluation of what happened in Minsk.

May I point out that Minsk is considered one of the most cultured cities in the Soviet Union. Inhabitants of Moscow or Leningrad, after having visited the Byelorussian capital, quite often are attracted by the city's more Western look and by the hospitality of its people.

The rudness displayed by the Minsk hecklers at the American exhibition is to be explained as a deliberate provocation organized by the appropriate Soviet authorities and hired individuals, a line of action whose origin lies within the offices of Kremlin.

The city of Minsk was unfortunate to have hosted the exhibition at a time of sharp criticism of the Soviet Union by the American public and when President Ford's critical attitude toward detente was being articulated. A continuation of the Soviet anti-American campaign, recently intensified, can be seen in the entire Soviet press, not only Byelorussian — full of lies and hatred for the United States unwitnessed even during the cold war.

Are not the Soviet threats about bombs in the American embassy in Moscow a continuation of the same line of conduct toward Americans that were seen in Minsk?

Anatol Tereshko

„ГІСТОРЫЯ ЛІТОЎСКАГА НАРОДА”

М. Хорошка

Хведар Нарбут, выдатны літоўскі (беларускі) гісторык выдаў *ГІСТОРЫЮ ЛІТОЎСКАГА НАРОДА* ў дзевяці томах ў 1835–1841-м г. Аўтар быў вялікім патрыётам Вялікага Князьства Літоўскага. Ніжэй падаюцца некаторыя біяграфічныя весткі ўзятыя з Беларускай Савецкай Энцыкляпэдыі, б.б. 396–397, том 7. „Хведар Нарбут нарадзіўся ў 1784-м годзе ў маёнтку Шаўры Лідскага павету, гісторык і археолаг. З шляхты. Скончыў Віленскі Унівэрсытэт ў 1803-м годзе. Ваенны інжынер расейскай арміі, удзельнік напалеонскіх і расейска-швэдскіх войнаў (1806–1807, 1808–1809), аўтар праекта Бабруйскай крэпасьці й удзельнік яе будовы. З 1812-га г. ў адстаўцы, жыў ў сваім маёнтку й займаўся дасьледаваньнем гісторыі ВКЛ.” Далей падаецца, што *Гісторыю Літоўскага Народа* аўтар пісаў з „манархічна-феадальных пазыцыяў”, падзеі давёў да 1569-га г. „Некрытычна ставіўся да гістарычных крыніц,” ідэалізаваў Вялікае Князьства Літоўскае, але аддаваў вялікую ролю каталіцкай царкве й польскай культуры.”

Апублікаваў шэраг гістарычных крыніц, у тым ліку *Хроніку Быхаўца* (1846 г.). Вёў археалёгічныя раскопкі ў Беларусі: паміж Магілёвам і Рагачовам, каля Навагрудка і ў Шаўрах. Зьбіраў этнаграфічныя й фальклёрныя матар'ялы.

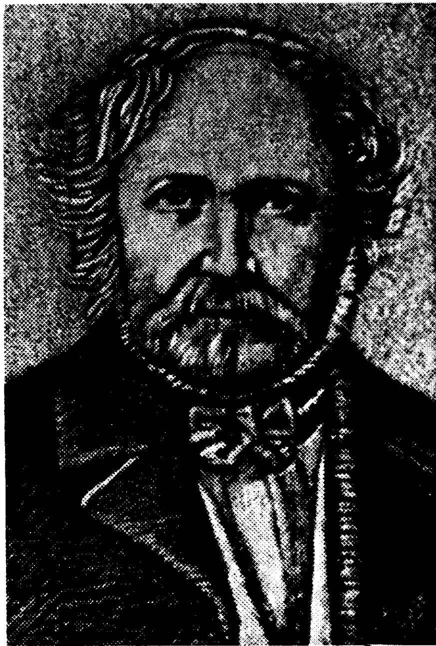
Думка выданьня *Гісторыі Літоўскага Народа* зарадзілася яшчэ ў Х. Нарбута калі ён быў студэнтам Віленскага Унівэрсытэту. У гэты, прыблізна, час пранікае й да Вільні новая заходняя плынь-рамантызм. Рамантызм у палітыцы для Хведара Нарбута гэта – бунт супраць усяго, што было зьместам жыцьця папярэдняй эры. У палітыцы рамантыкі хацелі бачыць вольнага й свабоднага чалавека, узгадаванага ў поўні сваіх нацыянальных традыцый; нацыялізм рамантыкі ўважалі, як неабходны элемэнт грамадзкага й дзяржаўнага узгадаваньня народу.

Для Хведара Нарбута Літва была незалежным дзяржаўным арганізмам. Ён думаў, што гісторыя каждага народу творыцца толькі ў пэрыяды ёйнага суверэннага жыцьця ды калі дзяржава знаходзіцца ў працэсе свайго ўзросту.

Нарбут быў прыхільнікам гісторыка-юрыдычнай школы й таму ў сваёй манумэнтальнай працы: *Гісторыя Літоўскага Народа* галоўную ўвагу зьвярнуў на гістарычныя працэсы разьвіцьця Вялікага Князьства Літоўскага, як дзяржавы. Гісторыкі расейскай і польскай школы, а пасьля закрыцьця Віленскага Унівэрсытэту й кіеўская школа гісторыкаў, абмінalі працэсы разьвіцьця дзяржавы ВКЛ, а займаліся вывучэньнем гісторыі народу. Гэта самае робіць сягодня й афіцыяльная Савецка-Беларуская гістарычная навука.

Наагул, як польскія так сама й расейскія гісторыкі нарушылі аснаўныя прынцыпы юрыдычна-гістарычнай навукі.

Сёньня *Гісторыя Літоўскага Народа* Х. Нарбута – вялікая рэдкасьць. Знайсьці на кніжным рынку яе – немагчыма. Зьнікла *Гісторыя Літоўскага Народа,* так сама, з полак бібліятэк і публічных архіваў. Рэдкая й цікавая праца Хведара Нарбута перахоўваецца цяпер толькі ў засакрэчаных расейскіх і польскіх архівах, але гэта – зразумела. Пальшча глядзела на Літву як на сваю ўласную тэрыторыю, якая раней ці пазьней павінна ўключыцца ў склад Рэчы Паспалітай, а для Расеі Літва была толькі часткай Заходняй Расеі.

Хведар Нарбут

Хведар Нарбут давёў пісаньне *Гісторыі Літоўскага Народа* да 1569-га году. На думку Х. Нарбута Вялікае Князьства Літоўскае мела магчымасьці вечнага існаваньня, каб ня гэтае злучэньне з іншапляменным народам, які знаходзіўся сам ў вечнай бязрадзіцы ды каторы, падаючы, сваім цяжарам задушыў злучаныя зь ім землі.

Даводзячы сваю гісторыю да часу сьмерці апошняга Ягелона, Сыгізмунда Аўгуста, пры каторым была заключана гэтая вунія, Нарбут з горкім пачуцьцём літвіна-патрыёты піша: „Я давёў пісаньне гісторыі да эпохі, ў каторай закончана існаваньне ВКЛ; цяпер я павінен перадаць пісаньне гісторыі польскім спэцыялістам; апошні манарх па мужчынскай лініі Сыгізмунд Аўгуст памёр і я ламлю сваё пяро на яго грабніцы.” У гэткіх горкіх і глыбока прачуленых словах выказаў свой палітычны погляд на будучыню Вялікага Князьства Літоўскага Хведар Нарбут.

Першы Сабор Б.А.П.Ц. на Чужыне

Сёлета мінае 30 гадоў ад часу, калі Япіскапат БАПЦ ў поўным сваім складзе (Япіскапы: Бэнэдыкт, Фелафей і Апанас) пакінулі сваю Царкву ды перайшлі да Расейскай Зарубежнай Царквы. Гэтая сумная й трагічная падзея для беларускага народу сталася 24-га красавіка 1946-га г. Акт далучэньня быў падпісаны Архіяпіскапам Бэнэдыктам ад імя ўсяго беларускага япіскапату. Пасьля гэтага, рабіліся спробы стрымаць аканчальны пераход беларускага духавенства БАПЦ ў лягер сваіх ворагаў, але безрэзультатна: 12-га лістапада 1946-га г. адбыўся зьезд Беларускага Праваслаўнага Аб'еднаньня, які пастанавіў далучыць БАПЦ да Расейскай Зарубежнай Царквы. На заканчэньне гэтага нясла ўнага „Зьезду” Архіяпіскап Фелафей сказаў: „БАПЦ ўжо ад цара Пятра ёсьць часткай Расейскай Царквы, таму й цяпер кананічна мусіць належаць да яе.”

Ад гэтага часу Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная Царква перастае афіцыяльна існаваць, як Беларуская Незалежная Царква, якая толькі яшчэ ў 1944-м годзе пакінула межы сваёй Бацькаўшчыны, ў пошуках свабоды ад рэлігійнага прыгнёту, але адначасна „сваіх братоўбеларусаў” абдарыла рэлігійнай несвабодай.

Этычна-рэлігійныя матывы Япіскапаў, былушага нашага „Япіскапату” былі ня толькі антысацыяльнымі, антылюдзкімі але й антыхрысьціянскімі. Аснова хрысьціянскай этыкі – любоў свайго бліжняга, а бліжнім Тваім ў першую чаргу ёсьць Твой народ. У выніку гэткай варожай царкоўнай палітыкі паўстаў падзел беларускай эміграцыі на дзьве групы: „крывічоў” і „зарубежнікаў”, які, на вялікі жаль, існуе й па сяньняшні дзень.

Пятага чырвеня 1948-га г. ў Канстанцы над Рэйнам ў Нямеччыне адбыўся Малы Сабор Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы. Ягоныя творцы, праўдападобна, з прычыны адноса малой колькасьці удзельнікаў на саборы, назвалі яго „Саборыкам”. Сёньня, пасьля 28-мі гадоў, БАПЦ вырасла, змагутнела, і знаходзіцца ў працэсе далейшага свайго ўзросту.

Як вядома, УАПЦ на чале з Мітрапалітам Палікарпам у крытычныя хвіліны жыцьця асірацелай БАПЦ прышла з вялікай дапамогай пры аднаўленьні Беларускай Аўтакефальнай Царквы. Мітрапаліт Палікарп адпусьціў для беларусаў свайго Япіскапа Сяргея, ды даў згоду хіратонізаваць на Япіскапа Інж. Уладзімера Тамашчыка.

А калі былушы Беларускі Япіскапат, будучы ўжо ў лягеры Расейскай Зарубежнай Царквы, прасіў адклікаць Уладыку Сяргея, які быў у гэты час галавою асірацелай Беларускай Праваслаўнай Царквы, то Мітрапаліт Палікарп рашуча адмовіўся гэта зрабіць.

19-га сьнежня 1949-га году ў Розэнгайме адбылася хіратонія Інж. Архімандрыда У. Тамашчыка на Япіскапа БАПЦ. Ад гэтага часу распачынаецца новая эра ў жыцьці БАПЦ й усяго беларускага народу ў вольным сьвеце. Засноўваюцца новыя прыходы БАПЦ: ў ЗША, Канадзе, ў Аўстраліі, ў Англіі й Бельгіі; БАПЦ хіратонізуе двух новых Япіскапаў (Андрэя й Мікалая). На другім Саборы, які адбыўся ў 1972-м годзе ў Гайлэн Парку, Ню Джэрзі, пастаўлена на Мітрапаліта Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы Архіяпіскапа Андрэя (Крыта). У апошнія гады былі заснаваны два новыя прыходы ў З.Ш.А., і адзін ў Англіі. Усё гэта заправуды трыумф БАПЦ ў вольным сьвеце.

Др. Віктар Войтэнка

Душою, ды галоўнай рухаючай сілай, па падгатоўцы Сабору ў Канстанцы быў Др. Віктар Войтэнка разам са сваім бацькам а. Сьцяпанам Войтэнка. Уся блізу тэхнічная праца прыпала на долю Мікалая Войтэнка, роднага брата Доктара.

Царква й рэлігія былі для Віктара Войтэнка дамінуючымі сіламі, як ў асабіста-індывідуальным, таксама й

Працяг на 8-й бачынцы

ЗАСЛУЖАНЫ ПРАФЭСАР

РЭНСЭЛІРСКІ УНІВЭРСЫТЭТ УШАНАВАЎ ПРАФЭСАРА ЎЛАДЗІМЕРА СЯДУРУ

За выслугу гадоў і ў знак вызнаньня навуковых асягненьняў прафэсара Ўладзімера Сядуры Савет Папячыцеляў Рэнсэлірскага Палітэхнічнага Інстытуту ў горадзе Трой, Ню Ёрк, пастанавіў надаць яму годнасьць *ЗАСЛУЖАНАГА ПРАФЭСАРА.* На адмысловым абедзе й прыняцьці 8 красавіка г.г. юбіляру былі паднесены адмысловы адрас, дыплём за заслугі, а таксама адмыслова змайстраванае крэсла з эмблемай гэтага старэйшага тэхнічнага ўнівэрсытэта ў Амэрыцы. Вялікі даклад аб юбіляру прачытаў прафэсар і загадчык аддзелу Мастацтваў Эрнэст Лівінгстон. Ён дакладна адзначаў навуковыя асягненьні і выдатныя дасьледніцкія і адукацыйныя здольнасьці праф. Уладзімера Сядуры. Калегі па дэпартмэнту паднесьлі Д-ру Сядура сярэбраны кубак з выгравіраваным надпісам.

Асобна адзначаліся заслугі Д-ра Уладзімера Сядуры перад унівэрсытэтам і літаратурнаю навукай на агульнаунівэрсытэцкім выпускным акце 14 траўня ў прысутнасьці колькіх тысячаў запрошаных гасьцей і студэнтаў. Сотні прыяцеляў і прыхільнікаў паціскалі яму руку і выказвалі найлепшыя пажаданьні й пачуцьцё прыязьні. Пад уражаньнем бачанага Дэкан Школы Гуманітарных і Сацыяльных Навукаў гэтага унівэрсытэту, Томас Фелан, пісаў у лісьце Д-ру Сядура: „Я меў асобнае задавальненьне бачыць ушанаваньне Вас . . . Вы заслугоўваеце ўдзячнасьці ня толькі ад усяго графства, але й штата. Прыміце маё самае шчырае і гарачае дзякуй за ўсё тое, што Вы ўнесьлі ў нашае акадэмічнае жыцьцё.” Старшыня Савету Папячыцеляў унівэрсытэта, Карл Томсэн, у лісьце ад 14 траўня г.г. асабіста дзякаваў Д-ру Сядуру за выдатны ўклад ў навуковае жыцьцё Рэнсэлір. Прывітальныя лісты прыйшлі ад многіх мясцовых установаў, мэра горада і штатных урадоўцаў. Мясцовыя газэты зьмясьцілі матар'ялы пра гады адукацыйнай і навуковай дзейнасьці Д-ра Сядуры. Прыйшло колькі запросінаў на пасаду запрошанага прафэсара з іншых унівэрсытэтаў. Але Др. Сядура наважыўся ў бягучым годзе не прымаць новых пасадаў і цалкам займацца дасьледніцкай працай у цікавячай яго галіне.

Т. Л. * З Песень Выгнаньня

Сібірскія стэпы

Па Сібіру сумным,
Ад уральскіх гораў,
Разьлягліся стэпы
Роўным дываном.
Ой, чаму вы, стэпы,
Дзікія прасторы,
Зарасьлі так густа
Горкім палыном?

Вось іду па стэпе
Я павольным крокам–
Палыновым пахам
Аддаюць палі...
І куды ні глянеш,
Не акінеш вокам–
Па шырокім стэпе
Толькі ўсё – палыны.

Эх, людзей ня мала
У ліхую замяць
Палягло па стэпе.
Хто тут ня стрываў?!
Гэты стэп шырокі
Змочаны сьлязамі...
Мо' таму й расьце тут
Горкая трава.

Мо' таму і стэпы,
Дзікія прасторы,
Зарасьлі так густа
Горкім палыном.
Па Сібіру сумным,
Ад уральскіх гораў
Разьлягліся стэпы
Роўным дываном.

* * *

Калі стомленае сонца па-над дахам
Шпарка хіліцца за горныя вярхі,
Я выходжу на ружовы захад
Паглядзець на дзіўны небасхіл.

І дзіўлюся доўга сумным вокам
У пурпурова-дзіўны пераліў;
Там, дзе захад сонечны – далёка
Засталіся родныя палі.

І ў ваччу мне мружацца прасторы
Любых ніў над ціхаю ракой,
Над прысадамі пакінуты прыгорак
У блакітным моры васількоў.

Між загонамі квітнеюць сенажаці,
Над ракой – крутыя берагі,
Пад акном – заплаканая маці
Па адзіным сыне дарагім.

Пакідай, матуля, горка плакаць,
Ня губляй пакутлівых надзей!
Веру я, што прыйдзе сьмерць хіжакам,
Іх яна чакае кажны дзень.

Я тады ізноў к табе здаровым
Заяўлюся ў хату ў родны кут.
За сталом за ўласным, за дубовым
Адпачнём ад гора – і пакут.

Сонца стомленае села ўжо за дахам,
Зьнікні ў цемень горныя вярхі,
Я-ж яшчэ дзіўлюся ўсё на захад,
На далёкі, дзіўны небасхіл.

Разьвітаньне з маленькаю дачкою

Алеся любая,
Дачушка дарагая,
Што так боязна
Глядзіш ты на мяне?
Сягодня я
Надоўга ад'яжджаю,
А там, – магчыма стрэнемся...
Мо' не...

Я ручкі кволыя
Бяру сваей рукою...
Сягоньня я... – Ты плачаш?–
Перастань!..
Пайду па вуліцы
Пад моцным, пад канвоем,
Твой бацька, Любы твой,
А сяньня – арыштант.

Гляджу я з роспаччу
У вочы дарагія, –
Шкада мне іх –
Маленства праміне.
...Алеся, любая,
Надыйдзе час – другія
Табе няраз раскажуць
Пра мяне.

Цябе, магчыма,
Больш не прыласкаю,
Але ня плач!
Вялікаю расьці!
Пасьля, як вырасьцеш
Вялікая такая,–
Ты ўчуеш шмат
Аб згубленым жыцьці.

Я еду ў край
Такі, што ты й ня сьніла,
Дзе многа, многа
Страшных мерцьвякоў,
Дзе кажны дзень
Капаюцца магілы
Дзеля замучаных,
Зьняволеных бацькоў.

Тады вось там,
Магчыма, на чужыне
З другімі разам
Упаду і я...
Ну, што-ж?... бывай,
Ды толькі ня тужы мне!
Ну, дай руку мне,
Родная мая!

УДАКЛАДНЕНЬНЕ

У нумары 3-м *Беларускага Часу* на 7-й балонцы, ў артыкуле „З успамінаў" В. Раманчука, падана, што падчас першых выбараў да Польскага Сойму ў 1922-м г. было выбрана разам 17 беларускіх паслоў і сэнатараў. У запраўднасьці беларусы выбралі па свайму сьпіску №16-ы (блёк нацыянальных меньшасьцяў) 11 паслоў і 3 сэнатары, разам 14. Рэшта, трох прадстаўнікоў, якія былі выбраныя беларускімі галасамі ня былі беларусамі. – *Рэдакцыя*

25-ы Сакавік у Мічыган

Аддзел БАЗА ў Дэтроіт ладзіў 4-га красавіка 1976 г. урачыстую акадэмію з нагоды 58-х угодкаў абвешчаньня незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі.

Настаяцель Парафіі Сьвятога Духа БАПЦ ў Іст Дэтроіт, айцец Максім, у саслужэньні з Протадыяканам а. Міхасём Страпко адслужыў малебен з нагоды гэтай гадавіны. Царкоўны хор сьпеваў вельмі прыгожа, а ўсе прысутныя адчулі павагу мамэнту й шчыра маліліся за гэрояў, што злажылі свае жыцьцё ў змаганьні з ворагам, каб *жыла Бацькаўшчына Беларусь*.

Пасьля Богаслужбы ў царкоўнай салі адбылася ўрачыстая акадэмія, на якой прысутнічалі беларусы з Дэтроіту і госьці з Клывэленду, якія спэцыяльна прыехалі на гэты урачысты дзень, каб падкрэсьліць салідарнасьць усіх Беларусаў у іх змаганьні за нацыянальныя вызвольныя ідэалы.

Янка Бруцкі, Старшыня Аддзелу ў Дэтроіт адчыніў акадэмію падкрэсьліваючы вялікае значэньне Акту 25-га Сакавіка для ўсіх беларусаў у вольным сьвеце й на Бацькаўшчыне.

Старшыня Парафіяльнай Рады Спадар Маг. Васіль Плескач прывітаў усіх прысутных на акадэміі, выказаўшы упэўненасьць, што 25-ы Сакавік – Нашая Канстытуцыя будзе стаяць на варце беларускіх дамаганьняў і дапаможа нам перажыць трагічныя мамэнты нашай гісторыі.

Наступна, галоўны дакладчык, Мгр. Мікола Артон, даў зьмястоўны агляд усіх падзеяў, якія давялі да абвешчаньня Акту 25-га Сакавіка. Прэлегент, перад усім, стараўся прааналізаваць значэньне 25-га Сакавіка ў сучасны мамэнт на міжнародным форуме, калі невялічкія афрыканскія народы, прагалошваюць сваю самастойнасьць і дыплёматычна прызнаюцца ўсімі дзяржавамі сьвету. Тымчасам многомільённы беларускі народ і іншыя „сатэлітныя" дзяржавы ня могуць асягнуць гэткага становішча, скінуць ды пазбыцца „апекі старэйшага брата". Аднак, затрымаць натуральны працэс жыцьця, ніякія дэспатычныя й імпэрыялістычныя сілы ня змогуць, як ужо паказалі шматлікія прыклады з гісторыі. Прыйдзе й той дзень, калі аканчальна затрыумфуе дух 25-га Сакавіка й Беларусь будзе поўнапраўным сябрам усіх вольных народаў сьвету.

Пасьля дакладу, ў заімпровізаванай мастацкай частцы, прысутныя прыгожа адсьпевалі некульки беларускіх патрыятычных песьняў, а прысутная на акадэміі Матушка Марыя Войтэнка прадэклямавала памастацку тры вершы на тэму дня.

Наагул, вельмі цікавая праграма поўнасьцю гарманізавала й адказвала вымаганьням нашага Сьвята 25-га Сакавіка. У сяброўскай атмасфэры ўсе правялі час пры абедзе, смачна прыгатаваным жанчынамі Аддзелу БАЗА.

В. П.

Рэпрэзэнтацыя Беларускіх Жанчын

НА ВОНКАВЫМ ФОРУМ І ЦАРКОЎНА-ГРАМАДЗКІМ ЖЫЦЬЦІ

1. Беларускі Аддзел Дэтроіцкага Музэю

З аказыі *Bicentennial* Куратар Detroit Historical Museum, Mrs. Silva Williams навязала кантакт са Спадарыняй Людай Бакуновіч з прапановай адкрыцьця Беларускай Выстаўкі на сталае існаваньне яе ў Музэі *Renaissance Pavilion*. Адразу пасьля гэтага, Спня. Люда Бакуновіч распачынае пошукі арыгінальных беларускіх экспанатаў. Сама яна ахвяравала найбольш прыгожыя й тыпова-беларускія рэчы зь якімі яна ня лёгка „разьвіталася", бо гэта была сямейная памятка ад сваёй Бабкі, св. памяці Матушкі Філямэны. Таксама былі падараваныя прыгожыя рэчы Спадарынямі Барбарай Сажыц і Валенцінай Мазуро. Беларускія экспанаты былі перададзеныя Куратару Музэю асабіста Сп-мі Людмілай Бакуновіч і Барбарай Сажыц падчас спэцыяльнай урачыстасьці.

Злева направа: Барбара Сажыц, Таццяна Плескач і Людміла Бакуновіч.

Цяпер частка „Беларусі" застанецца назаўсёды ў гісторыі Дэтроіцкага музэю, а ўсе наведвальнікі Музэю будуць аглядаць экспанаты беларускага народнага мастацтва ды будуць пашыраць веду аб Беларусі.

Працяг на 8-й бачынцы

ПАСЬВЯЧЭНЬНЯ ПОМНІКА АРХ. СЯРГЕЯ

У ПЯТУЮ ГАДАВІНУ СЬМЕРЦІ СВ. ПАМЯЦІ АРХІЯПІСКАПА СЯРГЕЯ

Першаерарха Б.А.П.Ц.

Св. памяці Архіяпіскап Сяргей адыйшоў у вечнасьць 2-га верасьня 1971-га г. Удзел у паховінах Уладыкі Сяргея брала духавенства: беларускай, грэцкай, сэрбскай і украінскай цэркваў.

Пасьвячэньне помніка адбылося 27-га сакавіка 1976-га г., а чын пасьвячэньня выканалі: Прат. Александар, а. Юры, а. Даніла й а. Ільля пры ўдзеле шматлікіх удзельнікаў з Адэляйды й Мэльбурна. На магілу св. памяці Сяргея удзячныя парафіяне злажылі прыгожы вянок з жывых кветак.

Няхай лёгкаю яму будзе аўстралійская зямелька, а памяць аб Ім будзе жыць вечна ў душах і сэрцах удзячнага беларускага народу.

Не забывайма́ся памаліцца за ягоную душу ў дзень ягонае сьмерці 2-га верасьня.

Кансысторыя БАПЦ

Духавенства й вернікі падчас высьвячэньня помніка.

Парафіяльнае Сьвята ў Саборы Св. Кірылы Тураўскага

У нядзелю 16-га травеня сёлета, Парафія Катэдральнага Сабору Св. Кірылы Тураўскага адзначала дзень свайго Патрона. На сьвяткаваньня прыбыў з Канады Высокапрэасьвяшчэнны Архіяпіскап Мікалай, які ачоліў Божую Службу ў саслужэньні Прат. Васіля Кэндыша, Настаяцеля Парафіі, і Настаяцеля Парафіі Жыравіцкай Божае Маці, а. Александра Яноўскага з Гайлэнд Парку, Ню Джэрзі.

А гадзіне 9:30 раніцы, прыбыўшага ў Сабор Уладыку Мікалая вітаў з хлебам і сольлю Старшыня Парафіяльнай Рады Інж. Мікола Гарошка. Неўзабаве пад'ехаў да Сабору аўтабус з Гайлэнд Парку. У Саборы вітаў Уладыку Мікалая Прат. Васіль Кэндыш. Пасьля аблачэньня Уладыкі Мікалая, часы прачытаў Стараста Міхась Міцкевіч. Затым Уладыка пасьвяціў нованабытае напрастольнае Эвангельле. Св. Літургія служылася вельмі ўрачыста й надхнёна пры поўным складзе харыстых з Ню Ёрку й Гайлэнд Парку, Н. Дж., пад кіраўніцтвам Рэгента Сп. Міхася Тулейкі.

Прыгожае й зьмястоўнае слова сказаў Уладыка Архіяпіскап Мікалай, якое глыбока закранула сэрцы прысутных. Малебнам і многалецьцем закончылася служба.

Усе прысутныя на Службе Божай потым перайшлі да царкоўнай салі, гдзе сяброўкі парафіяльнага Сястрыцтва, Спадарыні: Валентына Яновіч, Марыя Верабей і Галіна Яновіч, падрыхтавалі багаты й смачны абед. Пасьля прапяяньня „Ойча Наш" Уладыка Мікалай благаславіў пастаўленыя на сталы стравы ды распачаўся абед. Падчас абеду распачаліся прамовы.

Першым прамоўцам быў Прат. Васіль Кэндыш, Настаяцель Сабору Св. Кірылы Тураўскага. Пасьля прывітаньня Уладыкі Мікалая, а. Александра й парахвіянаў з Гайлэнд Парку, гасьцей ды парафіянаў свайго Прыходу, а. Васіль падкрэсьліў вялікае значэньне ладжаньня супольных сьвяткаваньняў, як з пункту гледжаньня рэлігійнага так і грамадзка-беларускага.

Наступны прамоўца, Сп. Інж. Мікола Гарошка, Старшыня Парафіяльнай Рады Парафіі Катэдральнага Сабору Св. Кірылы Тураўскага, горача павітаў Архіяпіскапа Мікалая, а. Александра, Старшыню Парафіяльнай Рады Прыходу Жыравіцкай Божай Маці, Спадара Аўгена Лысюка, гасьцей ды ўсех парафіянаў абодвых прыходаў. Далей прамоўца зазначыў, што сёлетняе парахвіяльнае сьвята, здаецца, ёсьць больш урачыстым, ды больш многакалькасным. Далей Сп. Гарошка сказаў некулькі слоў аб жыцьці й дзейнасьці Св. Кірылы Тураўскага, зьвертаючы ўвагу, перадусім, на Ягоны вельмі высокі ўзровень этычна-рэлігійнага жыцьця ды як на найбольшага ў эпоху сярэднявечча беларускага літэратураведалірыка, рэлігійнага пісьменьніка, філёзафа, вялікага майстра слова, аўтара многіх малітваў, словапропаведзяў і аднаго канона.

Старшыня Парафіяльнай Рады Жыравіцкай Божай Маці, Спадар Лысюк Аўген, павітаў Архіяпіскапа Мікалая, Прат. В. Кэндыша, а. Александра, усіх парафіянаў і гасьцей ды пажадаў як найлепшых вынікаў у працы для Парафіі Св. Кірылы Тураўскага ў Ню Ерку. Канчаючы сваю прамову, Спадар А. Лысюк прасіў усіх, хто толькі можа, прыняць удзел у супольным сьвяткаваньні нашага Юбілейнага Сьвята – 25-ці годзьдзя ад заснаваньня прыходу Жыравіцкай Божай Маці ў Гайлэнд Парку, якое адбудзецца 23-га травеня гэтага году.

Парафіянін Др. Вітаўт Кіпель гаварыў аб падрыхтаваўчых працах для Беларускага Фэстывалю, які адбудзецца ў Ню Джэрзі 12-га чырвеня г.г. ды заклікаў да масавага удзелу ў гэтай культурнай імпрэзе беларусаў.

Сп. Маг. Мікалай Кунцэвіч вітаў духавенства й вернікаў БАПЦ з Парафіяльным Сьвятам Св. Кірылы Тураўскага ад Аддзелу БАЗА ў Ню Ёрку.

Наступным прамаўляў Уладыка Архіяпіскап Мікалай, які падкрэсьліў, што Царква зьяўляецца душою народа, якую трэба ушляхетняць і мацаваць. Усім беларусам трэба гуртавацца вакол сваёй Беларускай Праваслаўнай Аўтакуфальнай Царквы, як гэта робяць усе іншыя народы. Пры цэрквах праводзіцца й уся нацыянальная праца. Для нас свая царква гэта – вялікая Божая ласка. Пры Божай дапамозе БАПЦ ўтрымоўваецца й пашырае сваю працу. Хто ня мае магчымасьці памагчы сваёю працаю, хай прыйдзе з дапамогаю матар'яльнаю.

БАПЦ ў пэрыяд свайго арганізацыйнага жыцьця мела многа прыкрасьцяў і многа розных перашкодаў з боку Расейскай Зарубежнай Царквы. Аднак, нягледзячы на ўсе перашкоды, нашая БАПЦ ўзмацавалася, й дзякуючы ахвярнасьці ўсяго беларускага духавенства ахапіла значную частку беларускіх вернікаў і сяньня задаваляе духова-рэлігійныя іхнія патрэбы. БАПЦ мае на сёньня матар'яльную уласнасьць, пераважна, ў форме нярухомасьцяў.

Уладыка заклікаў усіх парафіянаў да стойкасьці й працы на шляху да далейшай разбудовы свае БАПЦ. Старшыня Парафіяльнай Рады выказаў шчырую падзяку сяброўкам сястрыцтва Валенціне Яновіч, Марыі Верабей і Галіне Яновіч за ахвярную працу пры падрыхтаваньні смачнага абеду. Асаблівая падзяка належыцца Валі Яновіч як арганізатару прыняцьця наагул.

На заканчэньне Старшыня Парафіяльнай Рады, М. Гарошка, выказаў шчырую падзяку ўсім парафіянам і гасьцям, якія ласкавай сваёй прысутнасьцю падтрымалі нашае вялікае Парафіяльнае Сьвята, а каса Парафіі папоўнілася значным прыбыткам на патрэбы Сабору.

Парафіяльнае Сьвята Прыходу Жыравіцкае Божае Маці

Гайлэнд Парк, Н. Дж.

Парахвіяльнае Сьвята Жыравіцкае Божае Маці адзначалася ў гэтым годзе 23-га травеня ды было спалучана з 25-ці годдзем заснаваньня Парафіі. На гэтае сьвята прыбыў з Канады й ачоліў Божую Службу Уладыка Архіяпіскап Мікалай, ў саслужэньні Прат. Васіля Кэндыша, а. Александра Яноўскага й Іпадыяканаў Лявона Войтэнкі й Антона Сільвановіча. Перад царквою спаткаў Уладыку, сябра Парафіяльнай Рады, Сп. Васіль Стома. У царкве вітаў Уладыку Настаяцель Прыходу а. Александар Яноўскі. Юрка Драздоўскі прачытаў часы. Папоўненым хорам кіраваў рэгэнт Катэдральнага Сабору ў Ню Ерку Спадар Міхась Тулейка.

Пасьля Сьвятое Літургіі быў адслужаны Малебен да найсьвяцейшае Жыравіцкае Божае Маці. Падчас Малебна супольна з духавенствам БАПЦ маліўся й Архімандрыт Язэп з суседняй парафіі Сьв. Эфрасініі Полацкай ў Саўт Рівэр. Гэтая падзея была прыемна спатканая ўсімі, як братэрскае супольнае маленьне беларускага праваслаўнага духавенства.

Малебен

Пасьля заканчэньня Службы Божае духавенства й вернікі перайшлі ў салю парафіі на супольны абед падрыхтаваны сястрыцтвам.

Старшыня Парафіі Сп. А. Лысюк прывітаў Арх. Мікалая, Архімандрыта Язэпа, а. Васіля й а. Александра, усіх гасьцей і парафіянаў з 25-ці годным Юбілеям жыцьця Парафіі ды з парахвіяльным сьвятам.

Прат. Васіль Кэндыш павітаў Парафію Жыравіцкай Божай Маці ад Кансысторыі БАПЦ. Па сваёй ахвярнасьці й працы Парафія ў Гайлэнд Парку лічыцца аднэй з першай – БАПЦ. Старшыня Парафіяльнай Рады ў Ню Ёрку Сп. Інж. М. Гарошка, вітаючы Духавенства БАПЦ, вернікаў і гасьцей з 25-ці годдзем жыцьця Парафіі Жыравіцкай Божай Маці, коратка ўспомніў гісторыю зьяўленьня цудоўнага вобразу Сьвятое Дзевы Марыі (1470 год), праваслаўны Род Солтанаў які быў уласьнікам тагачасных Жыравіцаў. Жыравіцы сталіся местам паломніцтва для ўсяго беларускага народу, а цудоўная Ікона Жыравіцкай Божай Маці сталася сымбалам нязломнай веры ў лепшую будучыню нашага народу.

Сп. Сяргей Гутырчык вітаў Парафію ад імя Аддзелу БАЗА й ад Беларускіх Вэтэранаў на штат Ню Джэрзі.

У міжчасе выступіў жаночы „квінтэт" у складзе Спадарынь: Др. Гаі Тэдон, Др. Алы Орса-Рамано, Веры Бартуль, Веры Заморскай і Галіны Орса, якія вельмі добра выканалі наступныя песьні: (1) Мова Родная – муз. Міколы Куліковіча, (2) народныя песьні і (3) Лявоніху, – муз. Туранкова.

Сп. Васіль Стома з нагоды Юбілейнага Сьвята Парафіі прачытаў кароткі й вельмі зьмястоўны рэфэрат аб жыцьці й дзейнасьці Парафіі ў Гайлэнд Парку. Афіцыяльнай датай паўстаньня парафіі, Сп. Стома лічыць, дату 12-га жніўня 1951-га г. Прыезд з Эўропы Прат. Сьцяпана Войтэнка з сынам Мікалаем, удзельнікамі Сабору ў Канстанцы, на якім, як ведама, адбылося аднаўленьня БАПЦ, спрычынілася да хуткага заснаваньня Прыходу. Царкоўным хорам кіраваў Спадар Філарэт Родзька і вучыў дзяцей беларускай мовы. Царкву й царкоўны будынак парафіяне купілі ў 1963-м годзе; да гэтага часу на працягу 12-гадоў Парафія Жыравіцкай Божай Маці сьпярша месьцілася ў Прэзьбітэрыянскай царкве, а потым у мадзярскай Рэфармаванай Царкве. Сп. Васіль Стома выказаў вялікі жаль, што сяньня ў гэткі ўрачысты дзень ня мог быць з намі рэгэнт нашае парафіі Спадар Філарэт Родзька, які цяпер паважна хворы, ды пажадаў яму хуткае паправы.

Уладыка вобразна параўняў БеларускуюАўтакефальнуюПраваслаўную Царкву да залаціснага вялікага поля ў часе жніва. „Гэтая нашая ніва патрабуе як кіраўнікоў-пастыраў, таксама больш парафіян-работнікаў", казаў Уладыка Мікалай.

„Каждая Парафія гэта – асобная ніва й каждая праца патрэбная да жыцьця Парафіі павінна сваечасова й належна быць зроблена." „Нашая нацыянальная й рэлігійная праца ў вольным сьвеце можа прычыніцца да палепшаньня паложаньня нашага народу на Бацькаўшчыне. Як прыклад, можна прыгадаць, пастаўленьне Архіяпіскапа Антонія Менскага – Мітрапалітам. У гэткім выпадку толькі існаваньне Мітраполіі ў краінах вольнага сьвету прычынілася да паднесяньня Япіскапату да стопня Мітраполіі." казаў Архіяпіскап Уладыка Мікалай.

✝ Сьвятой памяці

МАРТА ЛУК'ЯНЧУК

Першага красавіка сёлета, пасьля доўгага змаганьня з цяжкою хваробаю, адыйшла ў вечнасьць на 64-м годзе свайго працавітага жыцьця, Марта Лук'янчук.

Пакойная адзначалася ціхім і лагодным характарам, была вернаю сужонкаю, добраю і прыкладнаю маткаю. Будучы глыбока-рэлігійнаю, яна ня толькі належала да БАПЦаркви ад самага пачатку яе заснаваньня, але й шмат чым спрычынілася для развою яе. Дзяцей сваіх узгадавала ў хрысьціянскай маралі на добрых і сьведамых Беларусаў, ды дбала каб даць ім належную асьвету.

Пахаваная пры лічным ўдзеле родных і знаёмых у Кліўлендзе на магільніку Рывэр Сайд.

Як пасьля паховінаў, так і ў 40-вы дзень сьмерці сям'ёю пакойнай былі прыгатаваныя памінальныя абеды, на якіх прысутныя ўспаміналі аб прыкладным жыцьці пакойнай, як ў сям'і, так і сярод Беларускага грамадзтва.

Вечная памяць табе Дарагая Парафіянка! Няхай Госпад Бог аселіць тваю Душу, дзе спачываюць ўсе праведнікі!

Заміж кветак на сьвежую магілу Алеся Грыцука, 25 даляраў складае на выдавецкі фонд газэты *ЧАС* ды выказвае глыбокае спачуваньне Олі й Юльянцы

Сям'я Сурвілаў

З пэўных тэхнічных перашкодаў №4 газэты *БЕЛАРУСКІ ЧАС* выходзіць са спазьненьнем.

Рэдакцыя

Рэпрэзэнтацыя Жанчын

Працяг з 6-й бачынкі

2. Беларуская Куцьця

Беларуская *КУЦЬЦЯ* на Дэтроіцкай галоўнай тэлевізыйнай станцыі CBS, на праграме „Christmas in Other Lands" была надзвычайным сукцэсам. Сп. Сп. Янка Бруцкі, Людміла Бакуновіч, Даніла Мазуро, і Барбара Сажыц адыгралі сцэну нашае традыцыйнае куцьці: на покуці ікона, пакрытая вышываным ручніком, на сьценах тканыя дзяружкі. Стол засланы сенам і абрусом на якім знаходзілася дванаццаць патраваў прыгожа й смачна прыгатаваных пры дапамозе Бабкі М. Мазурай і Л. Бакуновіч. Пасьля выгляданьня праз вакно на „першую" зорку, „Сям'я" памаліўшыся засела за стол спажываць *КУЦЬЦЮ*. На фронце экрану відаць быў надпіс „КУЦЬЦЯ". Тэкст для нарратара пад загалоўкам: „КУЦЬЦЯ" на Беларусі быў напісаны пабеларуску Барбарай Сажыц з ангельскім перакладам і прыгожым апрацаваньнем — Людмілай Бакуновіч. Шмат было ўложана працы, каб асягнуць як найбольшы сукцэс сярод іншых нацыянальнасьцяў, і хоць беларусы Дэтройту не маглі паказаць вялікага хору ці шмат удзельнікаў на сцэне, аднак нашая прыгожая інсцэнізацыя „КУЦЬЦІ" зрабіла вялікае ўражаньне на гледачоў, аб чым сьведчылі энтузыястычныя й прыхільныя водгукі. Таксама не магу абмінуць таго, што пасьля фільмаваньня „КУЦЬЦІ", увесь *staff* тэлевізыйнае станцыі сабраўся каля нас і ўсе частаваліся нашымі прысмакамі, а кампліментам ня было канца.

Запрасілі, нарэшце, нас і паказалі ўсю станцыю, а так сама прасілі прысутнічаць на перадачы *NEWS*. Тут асаблівая падзяка належыцца Спадарыні Людміле Бакуновіч, якая маючы маладую сямью так многа й шчыра працуе для дабра нашае Парафіі й Грамадзтва.

3. Калядныя Ялінкі

Калядныя ялінкі для дзяцей адбываюцца ў Дэтройце што-году. Ставяцца сцэнкі; рэпэртуар — „Каляды" ды іншы традыцыйна беларускі. Выканаўцы: дзеці Спадарства Бакуновічаў, Кумейшаў, Гарбачовых ды іншых, якія ўдала выконваюць свае ролі. Пастаноўкамі кіруе Спадарыня Людміла Бакуновіч і Барбара Сажыц. І тут ня раз, на радасьць нам даведваемся ад іншых, што беларускія ялінкі найлепшыя.

4. Парафіяльныя Сьвяты

Удзел нашых жанчынаў у ладжаньні парафіяльных сьвятаў ды арганізацыі іншых царкоўных і грамадзкіх імпрэзаў вельмі значны. Ніякае паважнейшае зарганізаванае грамадзкае здарэньне не адбываецца бяз удзелу нашых жанчынаў. Жанчыны апекуюцца ня толькі эстэтычным выглядам свае царквы, але дапамагаюць пры набыцьці неабходнага царкоўнага інвэнтара.

Асаблівая падзяка належыць Спадарыні Клары Кумейша за пашыцьцё двух аблачэньняў айцу Максіму, а таксама пакрыцьцяў на аналоі. Перад Вялікоднымі Сьвятамі мы упрыгожылі нашую царкву спэцыяльна выпісанымі з Грэцыі: Запрастольным Крыжам, Дарахранільніцай, падсьвечнікамі й рыпідамі дзякуючы ахвярнасьці Спадарыні Шэлест з Каліфорніі, у памяць ейных бацькоў, і Матушкі Марыі Войтэнка, у памяць а. Віктара. Як ведама, у Дэтройце працуе вельмі прыгожы хор, а ў гэтай справе належыцца асаблівая па дзяка нашай сяброўцы Спадарыні Тацьяне Плескач, якая дапамагае нашаму Псаломшчыку Сп. Інж. Янку Бруцкаму ў кіраваньні хорам.

Прыемна было гасьціць у нас, падчас Вялікодных Сьвятаў, Матушку Марыю Войтэнка, якая памагала нам і ў хоры сьпеваць, ахвярамі й парадамі: за ўсё гэта належыць ад нас усіх Матушцы як найшчырэйшая падзяка.

В. Наваградзкая

Коопэрацыя ў Заходняй Беларусі

МАЛАЧАРСКАЕ ТАВАРЫСТВА

Інж. Пётра Орса

Трансформацыя коопэратыўнай ідэі, якая маець сваё абаснаваньне ў самапомачы, ды ідэалізацыі коопэратыўных мэтадаў працы над іншымі гаспадарскімі й эканамічнымі формамі людской дзейнасьці, ёсьць аснаўным заданьнем каждай коопэрацыі.

Коопэратыўная ідэя мела вельмі спрыяльныя магчымасьці для свайго разьвіцьця ў Заходняй Беларусі але, дзякуючы малай зацікаўленасьці акупацыйных уладаў коопэратыўным рухам, ў гэтым кірунку, блізу нічога, не рабілася.

Густая сетка спажывецкіх і малачарскіх коопэратываў, якая паўстала па ініцыятыве польскай адміністрацыі пасьля 1919-га году хутка заламалася ў сваёй дзейнасьці й самазліквідавалася. Гэткі тып коопэрацыі пазьней называлі „казённай коопэрацыяй."

Галоўнай прычынай занепаду польскай коопэрацыі на тэрыторыі Заходняй Беларусі было неразуменьне самой істоты коопэрацыі. Яны глядзелі на коопэратыў як на „крамку", а не як на сынтэз матар'яльных і духова-маральных сілаў; ім не ўдалося, нарэшце, знайсьці людзей ідэйна вытрыманых, бескарысных і сьведамых коопэратараў.

У 1932-м годзе па заканчэньні вышэйшых аграномічных студый у Празе Чэскай Інж. Пётра Орса й Інж. Міхась Гузоўскі засноўваюць Беларускае Малачарскае Таварыства ў Баранавічах. Яны абодва з вялікім запалам, як калісь Рочдэльскія рабочыя, бяруцца за цяжкую і адказную працу.

Для беларускіх спэцыялістаў коопэрацыя ўжо ня была „крамкай"; коопэратыў для іх быў кузьняй для узгадаваньня іншага, поўнага чалавека, духова вольнага, нацыянальна сьведамага, спажыўца й прадуцэнта.

Малачарскае Таварыства ў хуткім часе ўжо мела 14 добра зарганізаваных коопэратываў, аснашчаных спэцыяльнымі новымі мадэрнымі машынамі з галіны малачарства. Коопэратывы Малачарскага Таварыства існавалі: у Баранавіцкім, Ляхавіцкім, Лідскім, і Нясьвіскім паветах.

Гадавы абарот Малачарскага Таварыства, апошнія гады ўжо перавышаў 500 тысяч польскіх злотых.

Інж. Міхась Гузоўскі пазьней перайшоў да спажывецкай коопэрацыі, гдзе заснаваў сыраварскі аддзел.

Інж. Пётра Орса й Інж. М. Гузоўскі былі вучнямі вядомага ў Эўропе Праф. Ляксы. З ягонай школы выходзілі высока-кваліфікаваныя спэцыялісты з галіны тэхналёгіі малака.

Прафэсўр Лякса, паміж іншым, прапанаваў Інж. П. Орсе кафэдру асыстэнта малачарства пры Чэскай Палітэхніцы ў Празе.

Пасьля заканчэньня сваіх студый на працугу сямі месяцаў,Інж. П. Орса працуе ў Пардубіцах ў спэцыяльнай малачарскай фарме, гдзе паглыбляў свае веды ў галіне тэхналёгіі малака.

Інж. М. Гарошка

БЕЛАРУСКІ ФЭСТЫВАЛЬ

Дзьвенаццатага чырвеня 1976 г. з нагоды 200-хсот годзьдзя гісторыі ЗША адбыўся фэстываль беларускай культуры й народнага мастацтва ў Голмдэл, Ню Джэрзі, ў спэцыяльным тэатры й цэнтры для больших імпрэзаў. Арганізатарам фэстывалю быў штат Ню Джэрзі, ініцыятарам фэстывалю й Старшынёю Фэстывальнага Камітэту быў Др. Вітаўт Кіпель, каторы ў найбольшым стопню прычыніўся да вялікага сукцэсу фэстывалю. На фэстывалі прысутнічала да трох тысячаў беларусаў і гасьцей.

Ад 10-й гадзіны раніцы папулярная выстаўка беларускага народнага мастацтва. Вялікі й багаты буфэт беларускіх нацыянальных стравaў.

Трохгадзінны канцэрт пачаўся а 3-й гадзіне па паўдні пры ўдзеле, прыблізна, 150 выканаўцаў з ЗША й Канады. Выступалі вядомыя беларускія салісты, як Пётра Конюх, Мікола Стрэчань і Ірэна Каляда.

Пётра Конюх

Першы Сабор

Працяг з 5-й бачынкі

грамадзкім жыцьці. „Свабода й жыцьцё чалавека непадзельна палучаны паміж сабою: яны ёсьць Дарам Божым", часта казаў Др. Віктар Войтэнка. Ён моцна верыў, што адроджаная й свабодная БАПЦ прынясе нам ня толькі рэлігійную свабоду, але й палітычную. У апошнія гады свайго жыцьця Др. Войтэнка прыняў сан сьвятарства БАПЦ, ды ўжо як сьвяшчэньнік многа зрабіў для дабра БАПЦ.

М. Г.

Св. Памяці Мгр. АЛЕСЬ ГРЫЦУК

Мгр. Алесь Грыцук, сакратар-скарбнік Беларускага Інстытуту Навукі й Мастацтва ў Канадзе, адыйшоў у вечны спачын 30-га травеня 1976 году ў Кінгстон, Онтаріо, аб чым з сумам паведамляе ды выказвае глыбокае спачуваньне яго сям'і

Управа Беларускага Інстытуту Навукі й Мастацтва ў Канадзе

Св. Памяці Др. ЯНКА СТАНКЕВІЧ

Выдатны навуковец, мовавед, перакладчык Біблії й Новага Запавету ў беларускую мову, Рэдактар часапісу ВЕДА, *пасол да сойму, лектар беларускай мовы ў Віленскім Унівэрсытэце, памёр 16-га ліпеня 1976-га г. ў Гаўторн, Ню Джэрзі; пахаваны на беларускіх могілках у Ню Брансвіку 19-га ліпеня 1976 г. Рэдакцыя газэты* Б. ЧАС *з глыбокім сумам выказвае сваё шчырае спачуваньне сямьі нябошчыка.*

Рэдакцыя

Лісты ў Рэдакцыю

Вельмі Паважаны Сп. Рэдактар!

У №3 газэты *ЧАС*, за сакавік 1976-га г., быў зьмешчаны артыкул В. Раманчука „З успамінаў" у якім, між іншым, сказана, што ў 1920-м годзе ў Клецку была зарганізавана Клецкая Коэдукацыйная Беларуская Гімназія, што не адпавядае запраўднасьці.

Клецкая Беларуская Гімназія была зарганізавана й пачала сваю працу ў 1923-м годзе ў Нясьвіжы, гдзе праіснавала толькі адзін год. З недахопу адпаведнага памешканьня, у наступным 1924-м годзе, была перанесена ў Клецак.

З пашанай, М. С.